

Phòng và chống xâm phạm

QUYỀN SỞ HỮU TRÍ TUỆ

PHƯƠNG LAN

Hành vi xâm phạm quyền sở hữu trí tuệ (SHTT) tại Việt Nam được thể hiện ở nhiều biến thể khác nhau và vẫn đang diễn ra ngày càng tinh vi hơn khiến cho việc xử lý hết sức phức tạp, đòi hỏi phải có sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa các cơ quan có trách nhiệm. Bên cạnh đó, việc phối hợp tích cực của các chủ sở hữu quyền SHTT sẽ giúp cho tiến độ xử lý nhanh hơn và ngăn chặn kịp thời các hành vi vi phạm.

Nhiều cơ quan có trách nhiệm bảo đảm thực thi quyền SHTT

Thành phố Hồ Chí Minh hiện có 5 cơ quan có thẩm quyền quản lý Nhà nước về SHTT:

- Ủy ban nhân dân Thành phố: quản lý chung
- Sở Khoa học và Công nghệ: là cơ quan tham mưu cho UBND thành phố và có trách nhiệm quản lý nhà nước trong lĩnh vực sở hữu công nghiệp.
- Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Sở Thông tin Truyền thông: là hai cơ quan tham mưu cho UBND thành phố và có trách nhiệm quản lý nhà nước trong lĩnh vực quyền tác giả và quyền liên quan.

- Sở Nông nghiệp và Phát triển nông thôn: là cơ quan tham mưu cho UBND thành phố và có trách nhiệm quản lý nhà nước trong lĩnh vực giống cây trồng.

và có 5 cơ quan có thẩm quyền xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực SHTT bao gồm:

- Ủy ban nhân dân.
- Thanh tra chuyên ngành: Sở KH&CN, Sở Thông tin Truyền thông, Sở Văn hóa, Thể thao và Du lịch, Sở Nông nghiệp và phát triển nông thôn
- Quản lý thị trường.
- Công an.
- Hải quan.

Bên cạnh đó là hệ thống xét xử bao gồm: tòa án từ cấp quận, huyện trở lên.

Việc có quá nhiều cơ quan có chức năng quản lý, xử phạt vi phạm hành chính khiến hiệu lực thi hành bị phân tán và trở nên phức tạp. Các chủ thể khi bị xâm phạm quyền rất lúng túng khi muốn liên lạc mà không biết nên đến cơ quan nào. Thẩm quyền còn chồng lấn nên các cơ quan có thẩm quyền lại nảy sinh tâm lý muốn đùn đẩy, chờ đợi hoặc giẫm chân lên nhau.

Điều đó ảnh hưởng không nhỏ đến hiệu quả thực thi bảo vệ quyền SHTT.

Phối hợp để thực thi bảo vệ quyền SHTT hiệu quả

Để giải quyết những vướng mắc trên, việc đưa ra một chương trình hợp tác để phòng chống hành vi xâm phạm quyền SHTT là một giải pháp tốt nhất đảm bảo cho việc thực thi bảo vệ quyền SHTT.

Ngày 19/1/2006, Bộ Khoa học và Công nghệ cùng với Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch; Bộ Nông nghiệp và Phát triển nông thôn (NNPT-NT); Bộ Tài chính; Bộ Công an cùng ký kết **Chương trình hành động hợp tác phòng và chống xâm phạm quyền SHTT giai đoạn 2006-2010 (gọi tắt là Chương trình 168)**. Mục đích của chương trình này là đẩy mạnh hoạt động hợp tác để phòng và chống các hành vi xâm phạm quyền SHTT có hiệu quả.

Nội dung hoạt động của chương trình gồm: tuyên truyền, hướng dẫn về việc tôn trọng và tự giác chấp hành các quy định của pháp luật về bảo vệ quyền SHTT; Phối hợp trong hoạt động thanh tra, kiểm tra, giám sát hành vi xâm phạm quyền SHTT; Trao

đổi, cung cấp thông tin nhằm tránh xử lý chông chéo, thiếu thống nhất; Tập huấn và hợp tác quốc tế để nâng cao năng lực cho các cán bộ thực thi; Hỗ trợ hoạt động của các tổ chức quản lý tập thể.

Để hưởng ứng hoạt động này, Thành phố Hồ Chí Minh đã thành lập Ban chỉ đạo **Chương trình hành động hợp tác phòng và chống xâm phạm quyền SHTT giai đoạn 2006-2010 (gọi tắt là Chương trình 168 TP.HCM)**.

Sau 3 năm triển khai, Chương trình đã đạt được những hiệu quả nhất định. Ngày 12/10/2009 tại TP.HCM đã diễn ra hội nghị sơ kết 3 năm thực hiện Chương trình này với sự có mặt của 25 tỉnh thành khu vực phía Nam. Theo đánh giá của Hội nghị thì đây là một chương trình hoạt động có hiệu quả.

Hàng năm tại TP. HCM xử lý từ 300-500 vụ xâm phạm quyền SHTT bằng biện pháp hành chính. Tổ chức sâu rộng việc tuyên truyền và hướng dẫn kỹ năng phòng và chống hành vi xâm phạm quyền SHTT cho nhiều đối tượng khác nhau (Mỗi năm từ 30-50 lớp) cho các doanh nghiệp, hệ thống siêu thị, các tiểu thương ở chợ đầu mối và bán lẻ, các liên hiệp hợp tác xã thương mại, trường đại học, viện nghiên cứu... Ngoài ra, còn có chương trình đào tạo quản trị viên tài sản trí tuệ đã được triển khai từ tháng 5/2008 nhằm hỗ trợ đào tạo nhân lực chuyên sâu về SHTT, đảm bảo công tác bảo vệ quyền SHTT trong doanh

ngiệp và các tổ chức khoa học (tính đến tháng 7/2010 chương trình đã đào tạo và cấp chứng chỉ Quản trị viên SHTT cho 220 người). Mô hình này được các doanh nghiệp đồng tình và yêu cầu nhân rộng hơn nữa.

Theo Ông Trần Minh Dũng, Chánh Thanh tra Bộ KH&CN đánh giá về công tác thanh tra, kiểm tra, giám sát và xử lý hành vi xâm phạm quyền SHTT thì kết quả mà TP.HCM đạt được rất đáng để các địa phương khác học tập. Hầu hết các vụ phức tạp xảy ra trên địa bàn thành phố và khi xử lý đều có sự phối hợp chặt chẽ giữa các đơn vị trong Chương trình 168.

Tuy nhiên, vẫn còn nhiều tồn tại trong việc thực thi quyền SHTT. Đó là, công tác trao đổi thông tin giữa các bộ, địa phương còn chưa thật sự đáp ứng được yêu cầu của công tác quản lý chung. Công tác thanh tra, kiểm tra xâm phạm quyền SHTT còn hạn chế, chưa đáp ứng được yêu cầu thực tế, đặc biệt là với những vụ xâm phạm quyền tác giả, băng đĩa lậu và hàng giả ngày càng tinh vi, phức tạp. Tại các địa phương cũng gặp nhiều khó khăn như nhân lực cho lĩnh vực SHTT còn thiếu và yếu, các văn bản pháp luật còn chông chéo nên khi áp dụng bị vướng mắc. Các chủ sở hữu quyền chưa phát huy hết quyền tự bảo vệ của mình cũng như việc phối hợp với các cơ quan thực thi trong hoạt động bảo vệ quyền còn hạn chế, nhất là đối với các doanh nghiệp có yếu tố nước ngoài.

Chương trình 168 tại TP. HCM vẫn đang hành động

Để giải quyết những khúc mắc cho doanh nghiệp, nhất là các doanh nghiệp có yếu tố nước ngoài trong hoạt động bảo vệ quyền SHTT, ngày 29/7/2010 Chương trình 168 TP.HCM đã tổ chức Hội thảo "Bảo vệ Quyền SHTT theo Pháp luật Việt Nam" dành cho doanh nghiệp có yếu tố nước ngoài. Với sự hỗ trợ của Thanh tra Bộ KH&CN và Dự án Star.

Tại hội thảo các đại biểu tham dự lại một lần nữa nhấn mạnh những việc

cần phải làm đã từng được nêu trong Hội nghị sơ kết 2009, đó là tuyên truyền nâng cao nhận thức về bảo vệ quyền SHTT trong cộng đồng, đẩy mạnh công tác phối hợp giữa các bên liên quan và hoàn thiện khung pháp lý để thúc đẩy mạnh mẽ hơn nữa việc bảo vệ quyền SHTT tại Việt Nam, nhất là hoạt động hợp tác giữa chủ sở hữu với các cơ quan thực thi, bảo vệ quyền SHTT. Theo Bà Trương Thùy Trang - Phó Giám đốc Sở KH&CN TP. HCM, việc bảo vệ quyền SHTT ngoài sự phối hợp của các cơ quan, rất cần sự chủ động cũng như hợp tác của các doanh nghiệp. Chương trình 168 tại TP. HCM sẵn sàng tiếp nhận và hỗ trợ giải quyết các vấn đề liên quan đến quyền SHTT.

Kết thúc hội thảo, các doanh nghiệp đã thống nhất sẽ chủ động hơn nữa trong việc hợp tác với các cơ quan thực thi, bảo vệ quyền SHTT và hai bên sẽ dựa vào Hiệp hội các doanh nghiệp nước ngoài tại Việt Nam và Chương trình 168 TP.HCM làm đầu mối để trao đổi thông tin, hỗ trợ lẫn nhau nhằm nâng cao hiệu quả hoạt động bảo vệ quyền SHTT tại TP.HCM.

Hiện Sở KH&CN TP.HCM đang xây dựng website cho Chương trình 168 để đưa thông tin hoạt động của Chương trình đến với doanh nghiệp một cách nhanh chóng. Với hình thức này, các đơn vị có thể trao đổi thông tin dễ dàng hơn. Đây cũng là diễn đàn cho những người quan tâm đến hoạt động bảo vệ quyền SHTT.

Địa chỉ liên lạc Chương trình 168 TP. HCM:

Phòng Sở hữu Trí tuệ -
Sở Khoa học và Công nghệ TP. HCM
Địa chỉ: 79 Trương Định,
P. Bến Thành, Q.1, TP. HCM
Điện thoại: 08.3829 8217
Fax: 08.3822 6497

Ông Trần Minh Dũng tại Hội nghị sơ kết 3 năm thực hiện Chương trình 168